

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

L. A. GEELHOED

17 päivänä maaliskuuta 2005¹

I Johdanto

1. Nyt esillä olevassa asiassa on kyse Oberlandesgericht Münchenin esittämästä ennakkoratkaisupyyntöstä, joka liittyy tuomioistuimen toimivaltaa ja tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevan Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun asianmukaisen tiedoksiannon käsitteeseen.²

II Sovellettavat oikeussäännöt

A Brysselin yleissopimus

2. Ne Brysselin yleissopimuksen määräykset, jotka koskevat toisessa sopimusvaltiossa annettujen tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa sopimusvaltiossa, ovat yleissopimuksen III osastossa (25–49 artikla).

3. Yleissopimuksen 26 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan "sopimusvaltiossa annettu tuomio tunnustetaan toisessa sopimusvaltiossa vaatimatta minkään erityisen menettelyn noudattamista. Jos kysymys tuomion tunnustamisesta on riidanalainen, voi jokainen, jonka etua tuomion tunnustaminen koskee, pyytää tämän osaston 2 ja 3 jaksossa tarkoitetussa menettelyssä vahvistettavaksi, että tuomio on tunnustettava".

4. Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdassa määrätään, ettei tuomiota tunnusteta, "jos haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ei ole annettu asianmukaisesti tiedoksi vastaajalle niin hyvissä ajoin, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa".

5. Brysselin yleissopimukseen liitetyn pöytäkirjan IV artiklassa määrätään seuraavaa:

"Oikeudenkäynti- ja muut asiakirjat, jotka on laadittu sopimusvaltiossa ja jotka on annettava tiedoksi toisessa sopimusvaltiossa oleskelevalle, on lähetettävä noudattaen

1 — Alkuperäinen kieli: englantia.

2 — EYVL 1998, C 27, s. 1.

sopimusvaltioiden välillä tehdyissä yleissopimuksissa tai sopimuksissa määrättyjä menetelyjä.

Jos se sopimusvaltio, jonka alueella tiedoksianto on toimitettava, ei ole Euroopan yhteisöjen neuvoston pääsihteerille annettavalla julistuksella sitä vastustanut, voi nämä asiakirjat lähettää sen valtion virkamies, missä nämä asiakirjat on laadittu, suoraan sen sopimusvaltion virkamiehelle, jossa tiedoksiannon vastaanottaja on. Tässä tapauksessa alkuperävaltion virkamies lähettää jäljennöksen asiakirjasta sille vastaanottajavaltion virkamiehelle, joka on toimivaltainen antamaan sen tiedoksi vastaanottajalle. Tiedoksianto tapahtuu sillä tavalla kuin vastaanottavan valtion laissa on säädetty. Tiedoksianto vahvistetaan todistuksella, joka lähetetään suoraan alkuperävaltion virkamiehelle.”

6. Brysselin yleissopimuksen 65 artiklassa määrätään, että tähän yleissopimukseen liitetty pöytäkirja on sen erottamaton osa.

7. Vielä merkitystä on Brysselin yleissopimuksen 20 artiklalla, joka kuuluu tuomioistuimen toimivaltaa koskevaan osastoon II (7 jakso nimeltään Tuomioistuimen toimivallan ja menettelyn edellytysten tutkiminen). Tässä artiklassa määrätään seuraavaa:

”Jos kanne nostetaan sopimusvaltiossa sellaista vastaajaa vastaan, jolla on kotipaikka toisessa sopimusvaltiossa, ja jos vastaaja ei

vastaa, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta, jollei se ole toimivaltainen tämän yleissopimuksen määräysten mukaan. .

Tuomioistuimen on keskeytettävä asian käsittely, kunnes on selvitetty, että vastaajalla on ollut mahdollisuus saada haastehakemus tai muu vastaava asiakirja niin hyvissä ajoin, että hän on voinut valmistautua vastaamaan asiassa tai että kaikkiin tätä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.

Edellisessä kappaleessa olevien määräysten asemesta sovelletaan Haagissa 15 päivänä marraskuuta 1965 tehdyn oikeudenkäyntiasiakirjojen ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoa ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa koskevan yleissopimuksen 15 artiklan määräyksiä, jos haastehakemus tai muu vastaava asiakirja on annettava tiedoksi sanotun yleissopimuksen mukaisesti.”

*B Oikeudenkäyntiasiakirjojen ja muiden asiakirjojen tiedoksiantoa ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa koskeva Haagin yleissopimus (jäljempänä Haagin yleissopimus)*³

8. Oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiantosta ulkomailla 15.11.1965 tehdyn Haagin

3 — Cmnd 3986; TS 50 (1969).

yleissopimuksen sopimusvaltioihin kuuluvat kaikki Brysselin yleissopimuksen sopimusvaltiot Itävaltaa lukuun ottamatta. Tätä yleissopimusta sovelletaan siviili- tai kauppa-oikeudellisissa asioissa kaikkiin tapauksiin, joissa oikeudenkäynti- tai muu asiakirja on tarpeellista lähettää tiedoksianto varten ulkomaille.⁴ Siinä määrätään siitä pääasiallisesta lähettämistavasta, jolla pyytävän valtion lain mukaan toimivaltainen viranomaisen tai virkamies lähettää asiakirjan vastaanottajavaltion "keskusviranomaiselle". Sen 5 artiklan 1 ja 2 kappaleessa määrätään seuraavaa:

"Vastaanottajavaltion keskusviranomaisen toimittaa tai toimituttaa asiakirjan tiedoksiantamisen,

a) sillä tavalla kuin sen laissa on säädetty siinä valtiossa laadittujen asiakirjojen tiedoksiantamisesta sen alueella oleville henkilöille, tai

b) pyynnössä esitettyä erityistä menettelyä käyttäen, jollei se ole ristiriidassa vastaanottajavaltion lainsäädännön kanssa.

Lukuun ottamatta tämän artiklan ensimmäisen kappaleen b-kohdassa tarkoitettua tapausta asiakirja voidaan aina antaa tiedoksi toimittamalla se vastaanottajalle, joka suostuu ottamaan sen vastaan vapaaehtoisesti.

Jos asiakirja annetaan tiedoksi tämän artiklan ensimmäisen kappaleen mukaisesti, keskusviranomaisen voi vaatia, että asiakirja on kirjoitettava tai käännettävä vastaanottajavaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä.

Pyyntöasiakirjan osa, joka käsittää tähän yleissopimukseen liitetyn kaavan mukaisen yhdistelmän tiedoksiannettavasta asiakirjasta, on annettava tiedoksi asiakirjan mukana."

9. Haagin yleissopimuksessa määrätään useita vaihtoehtoisia lähettämistapoja, kuten konsulaatti- ja diplomaattiteitse, postitse tai vastaanottajavaltion oikeushallinnossa työskentelevien virkamiesten tai muiden toimivaltaisten henkilöiden välityksellä.⁵ Siinä annetaan valtiolle myös mahdollisuus vastustaa joidenkin näiden vaihtoehtoisien lähettämistapojen käyttöä.⁶

5 — Haagin yleissopimuksen 8–10 artikla.

6 — Tätä yleissopimusta ratifioidessaan Saksan hallitus ilmoitti, etteivät 10 artiklassa mainitut tiedoksiantotavat, ts. oikeudenkäyntiasiakirjojen lähettäminen postitse suoraan ulkomaille oleville henkilöille, tapa, jossa asiakirjan alkuperävaltion virkamiehet tai muut toimivaltaiset henkilöt tiedoksiantavat oikeudenkäyntiasiakirjat suoraan vastaanottajavaltion virkamiesten tai muiden toimivaltaisten henkilöiden välityksellä, ja tapa, jossa henkilö, jonka etua oikeudenkäynti koskee, toimituttaa oikeudenkäyntiasiakirjojen tiedoksiannon suoraan vastaanottajavaltion virkamiesten tai muiden toimivaltaisten henkilöiden välityksellä, olleet mahdollisia Saksan alueella.

4 — Haagin yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappale.

10. Lisäksi Haagin yleissopimuksen 15 ja 16 artiklalla pyritään sovittamaan yhteen kantajan ja vastaajan edut ja oikeudet suojaamalla vastaajaa oikeudenkäyntivaiheessa ja silloin, kun tuomio on annettu poissa olevaa vastaajaa vastaan. Tuon yleissopimuksen 15 artiklassa, johon Brysselin yleissopimuksen 20 artiklan 3 kohdassa viitataan, määrätään seuraavaa:

Sopimusvaltio voi antaa selityksen, että tuomioistuimien, huolimatta tämän artiklan ensimmäisen kappaleen määräyksistä, voi ratkaista asian, vaikka todistusta tiedoksiantosta tai asiakirjan toimittamisesta ei ole saatu, mikäli kaikki seuraavat ehdot on täytetty:

”Jos haaste tai vastaava asiakirja on ollut toimitettava ulkomaille tiedoksiantoa varten tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti ja vastaaja ei ole tullut saapuville, asiaa ei ratkaista ennen kuin on selvitetty, että

a) asiakirja on tiedoksiannettu sillä tavalla kuin vastaanottajavaltion laissa on säädetty siinä valtiossa laadittujen asiakirjojen tiedoksiantamisesta sen alueella oleville henkilöille, tai

b) asiakirja on toimitettu vastaajalle tai hänen asuntoonsa muulla tämän yleissopimuksen mukaisella tavalla, ja että kummassakin näistä tapauksista tiedoksianto tai asiakirjan toimittaminen on suoritettu riittävän ajoissa, jotta vastaaja on voinut ryhtyä vastaamaan.

a) asiakirja on toimitettu jollakin tämän sopimuksen mukaisella tavalla,

b) tuomioistuimen kussakin yksittäistapauksessa riittäväksi katsoma määräaika, vähintään kuusi kuukautta, on kulunut asiakirjan lähettämisestä,

c) mitään todistusta ei ole saatu, vaikka on ryhdytty kohtuullisena pidettäviin toimenpiteisiin sen hankkimiseksi vastaanottajavaltion toimivaltaisten viranomaisten välityksellä.

Tämän artiklan määräysten estämättä tuomioistuin voi kiireellisessä tapauksessa ryhtyä väliaikaisiin tai suojaaviin toimenpiteisiin.”

11. Lisäksi jos haastehakemus tai vastaava asiakirja on ollut toimitettava ulkomaille tiedoksiantoa varten, Haagin yleissopimuksen 16 artiklassa edellytetään, että sopimus-

valtiot muuttavat niitä sääntöjään, jotka koskevat valituksen tekemiselle tai tuomion kumoamiselle asetettuja määräaikoja, välttääkseen sen mahdollisuuden, että vastaaja saa tiedon oikeudenkäynnistä vasta sen jälkeen, kun tuomio on annettu.

saavuttanut sen ulkomailla olevan vastaanottajan, jolle se on osoitettu.⁷

III Tosiseikat

C Kansalliset säännökset

12. Ranskan lain mukaan asiakirjat, jotka on tarkoitettu lähetettäväksi ulkomailla asuville henkilöille, antaa tiedoksi Ranskan *parquet* (yleinen syyttäviviranomainen) *significationiksi* kutsutulla virallisella tiedoksiantotavalla (uuden siviiliprosessilain 683 ja 684 §), vaikka muutkin kansainvälisissä sopimuksissa määrätty tiedoksiantotavat ovat nekin mahdollisia.

13. *Signification* tapahtuu siten, että haastemies jättää kaksi jäljennöstä asiakirjasta Ranskan yleiselle syyttäviviranomaiselle, joka leimaa alkuperäisen ja lähettää asiakirjan jäljennökset oikeusministeriölle jakelua varten (685 §). Haastemiehen on lähetettävä oikeaksi todistettu jäljennös tiedoksiannon vastaanottajalle kirjattuna kirjeenä samana päivänä tai viimeistään ensimmäisenä sitä seuraavana työpäivänä (686 §). Tätä tiedoksiantotapaa kutsutaan *remise au parquet*'ksi, ja se on niin kutsuttu *signification interne fictive* (sisäinen fiktiivinen tiedoksiantaminen), koska tiedoksiantamisen katsotaan tapahtuneen haastemiehen jätettyä asiakirjan jäljennökset Ranskan yleiselle syyttäviviranomaiselle siitä riippumatta, onko asiakirja

14. Amiensin muutoksenhakutuomioistuin velvoitti 8.9.2000 antamallaan tuomiolla Rockinger Spezialfabrik für Anhängerkupplungen GmbH & Co:n, kotipaikka München (Saksa) (jäljempänä Rockinger), maksamaan Scania Finance Francelle (jäljempänä Scania), kotipaikka Angers (Ranska), 615 566,72 Ranskan frangin suuruisen määrän. Landgericht München (alueellinen tuomioistuin, München) teki Scanian hakemuksesta päätöksen, jolla tuo tuomio todettiin täytännönpanokelpoiseksi ja joka tiedoksiannettiin asianmukaisesti Rockingerille 15.4.2002.

15. Rockinger vaati toukokuussa 2002 Oberlandesgericht Münchenissä täytäntöönpanokelpoiseksi toteamista koskevan päätöksen kumoamista siitä syystä, ettei Ranskassa käydyn oikeudenkäynnin vireille pannutta haastetta ollut asianmukaisesti annettu sille tiedoksi ja että kyseinen tuomio oli annettu poissa olevaa Rockingeria vastaan. Tiedoksiantaminen oli toimitettu Ranskassa käytetyllä *remise au parquet* -tavalla siten kuin edellä 13 kohdassa on kuvattu. Vaikka

7 — Komissio on lausumisissaan huomauttanut, että "remise au parquet" -tiedoksiantotavasta säädetään myös Belgian, Alankomaiden ja Luxemburgin laissa.

Saksan oikeusviranomainen oli lähettänyt haasteen Rockingerille, viimeksi mainittu oli kieltäytynyt hyväksymästä asiakirjaa sillä perusteella, ettei asiakirjaa ollut käännetty saksaksi. Rockinger vastaanotti tämän jälkeen haasteen postitse, siis ilman käännöstä.

IV Analyysi

A Tutkittavaksi ottaminen

16. Oberlandesgericht München päätti 31.10.2003 esittää yhteisöjen tuomioistuinten kaksikielisen ennakkoratkaisukysymyksen. Ensinnäkin se kysyy, onko Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohtaa ja siihen liitetyn pöytäkirjan IV artiklan 1 kappaletta tulkittava siten, että oikeudenkäyntiasiakirjan tiedoksianto vastaajalle, joka asuu muussa sopimusvaltiossa kuin alkuperävaltiossa, voi tapahtua ainoastaan tähän yleissopimukseen liittyneiden valtioiden välisten yleissopimusten tai sopimusten mukaisesti. Jollei näin ole meneteltävä, se kysyy edelleen, onko EY 12 artiklaa tulkittava siten, että Ranskan *remise au parquet* -säännön kaltaista kansallista sääntöä on pidettävä yhteisön oikeuden vastaisena?

17. Nyt esillä olevassa asiassa kirjallisia huomautuksia ovat yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 23 artiklan nojalla esittäneet Scania, Rockinger, Saksan, Ranskan ja Itävallan hallitukset sekä komissio.

18. Rockinger väittää, ettei ennakkoratkaisumenettely nyt esillä olevassa asiassa palvele mitään hyödyllistä tarkoitusta ja että se on tarpeeton useista syistä. Erityisesti se väittää, ettei Ranskan laki salli sitä, että Ranskan siviiliprosessilain 683 §:ssä säädettyjä tiedoksiantotapoja sovelletaan samanaikaisesti Haagin yleissopimuksen tiedoksiantotapojen kanssa. Rockingerin mukaan Ranskan laissa annetaan etusija Haagin yleissopimuksen mukaisille tavoille. Koska pääasian oikeudenkäynnin kantaja ei tuossa riita-asiassa ollut noudattanut tiedoksiantamista koskevia Haagin yleissopimuksen määräyksiä, Saksan tuomioistuimen on jo pelkästään tällä perusteella hylättävä täytäntöönpanokelpoiseksi toteamista koskeva hakemus.

19. Nämä väitteet eivät vakuuta minua. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuimen tehtäviin ei ennakkoratkaisumenettelyssä kuulu ottaa kantaa pääasian tosiseikkoihin tai tutkia, mistä syistä kansallinen tuomioistuin on esittänyt ennakkoratkaisupyyntönsä.⁸ Kansallisen lain soveltamisen on kuuluttava kansalliselle tuomioistuimelle. Näin ollen asia on otettava tutkittavaksi.

⁸ — Ks. esim. asia 35/76, Simmenthal SpA v. Ministero delle Finanze, tuomio 15.12.1976 (Kok. 1976, s. 1871, Kok. Ep. III, s. 243).

B *Ensimmäinen ennakoratkaisukysymys*

20. Oberlandesgericht kysyy ensimmäisessä kysymyksessään, tarkoittavatko Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohta ja siihen liitetyn pöytäkirjan IV artiklan 1 kappale sitä, että asiakirjan tiedoksianto ulkomailla asuvalle vastaajalle voi tapahtua ainoastaan tähän yleissopimukseen liittyneiden valtioiden välisen yleissopimusten tai sopimusten mukaisesti.

21. Kuten edellä on todettu, 27 artiklan 2 kohdassa määrätään, ettei tuomiota pidä tunnustaa toisessa sopimusvaltiossa, jossa se on annettu poissa olevaa vastaajaa vastaan, jos haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ei ole annettu asianmukaisesti tiedoksi niin hyvissä ajoin, että hän on voinut valmistautua vastaamaan asiassa. Tämä kysymys koskee tässä määräyksessä tarkoitetun "asianmukaisen tiedoksiannon", sellaisena kuin se on määritetty Brysselin yleissopimukseen liitetyn pöytäkirjan IV artiklassa, oikeaa tulkintaa.

22. Ensin totean, ettei tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22 päivänä joulukuuta 2000 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 44/2001⁹ eikä oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa

siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 29 päivänä toukokuuta 2000 annettua asetusta (EY) N:o 1348/2000¹⁰ voida soveltaa nyt esillä olevassa asiassa, koska pääasian kannalta merkitykselliset tosiseikat tapahtuivat ennen kuin nämä asetukset tulivat voimaan.

23. Oberlandesgerichtin ensimmäiseen kysymykseen vastattaessa on ensiksi tutkittava kyseisessä artiklassa käytettyä sanamuotoa. Koska 27 artiklan 2 kohdassa ei määritellä "asianmukaisen tiedoksiannon" käsitettä, yleissopimuksen pöytäkirjan IV artiklan 1 kappaleen sanamuoto on tässä suhteessa selvästikin tärkeä. Sen mukaan "asiakirjat — on lähetettävä noudattaen sopimusvaltioiden välillä tehtyjä yleissopimuksia tai sopimuksia".¹¹ Kirjaimellisesti tulkittuna tällä näytetään tarkoitettavan sitä, että kansallisen tuomioistuimen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava myöntävästi. Sitä vapaasti tulkittaessa on vaikeaa ymmärtää, miten sitä voitaisiin tulkita siten, että sillä sallitaan asiakirjojen tiedoksianto ne ulkomaille lähetettäessä muilla tavoilla kuin tähän yleissopimukseen liittyneiden valtioiden välillä tehtyjä yleissopimuksia tai sopimuksia noudattaen.

10 — EYVL 2000, L 160, s. 37.

11 — Alleviivaus tässä. Katso myös tämän artiklan flaamin- ja ranskankieliset versiot ("De gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken, opgemaakt op het grondgebied van een verdragsluitende staat, die medegedeeld of betekend moeten worden aan personen die zich op het grondgebied van een andere verdragsluitende staat bevinden, worden toegezonden op de wijze al is bepaald in tussen de verdragsluitende staten gesloten verdragen of overeenkomsten"; "Les actes judiciaires et extrajudiciaires dressées sur le territoire d'un État contractant et qui doivent être notifiées ou signifiées à des personnes se trouvant sur le territoire d'un autre État contractant sont transmis selon les modes prévus par les conventions ou accords conclus entre les États contractants").

9 — EYVL 2001, L 12, s. 1.

24. Lisäksi tällainen lähestymistapa sopii mielestäni yhteen yleissopimuksen yleisen rakenteen kanssa ja on sen laatijoiden tarkoituksen mukainen.

25. Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdalla pyritään selvästi turvaamaan puolustautumisoikeudet yrittämällä varmistaa, että tapauksissa, joissa tuomio annetaan poissa olevaa vastaajaa vastaan, vastaajalla on ollut tilaisuus puolustaa itseään tuomion alkuperävaltiossa. Sellaisena se on merkittävä poikkeus Brysselin yleissopimuksen III osaston yleisestä hengestä, sillä tällä osastolla pyritään Jenardin selvityksen sanoin "helpottamaan mahdollisimman paljon tuomioiden vapaata liikkuvuutta".¹² Yhteisöjen tuomioistuin on asiassa 166/80, Klomps vastaan Michel, katsonut, että Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohdalla on "tarkoitus varmistaa se, ettei tuomiota yleissopimuksen mukaisesti tunnusteta tai täytäntöönpanna, jos vastaajalla ei ole ollut tilaisuutta puolustautua ennen kuin tuomioistuin tekee päätöksensä".¹³

26. Tämän puolustautumisoikeuden takaa-miseksi asiaa käsittelevän tuomioistuimen on varmistuttava, että seuraavat kaksi edellytystä täyttyvät: ensiksi se, että "asianmukainen" tiedoksianto vastaajalle on tapahtunut, ja toiseksi se, että tuo tiedoksiantaminen on

tapahtunut niin hyvissä ajoin, että vastaaja on voinut valmistautua vastaamaan asiassa.¹⁴ Kuten olen jo todennut, nyt esillä oleva asia koskee ensiksi mainitun edellytyksen oikeaa tulkintaa.

27. Tämä 27 artiklan 2 kohta heijastelee tuomioiden tunnustamisen osalta yleissopimuksen II osastossa olevaa vastaavaa määräystä, nimittäin toimivaltaisuutta koskevaa 20 artiklaa. Tällä artiklalla on sama tavoite kuin 27 artiklan 2 kohdallakin, eli sen takaaminen, että "yksipuolisen tuomion antaa toimivaltainen tuomioistuin ja että vastaajalle näin annetaan alkuperäisessä oikeudenkäynnissä mahdollisimman laaja suoja".¹⁵ Tämä tavoite ja tuomioiden vapaata liikkuvuutta koskeva tavoite tapauksissa, joissa haastehakemus tai muu vastaava asiakirja on annettu tiedoksi ulkomaille, tasapainotetaan keskenään 20 artiklan 3 kohdassa, johon sisältyvät Haagin yleissopimuksen 15 artiklassa esitetyt, edellä mainitut kriteerit.

28. Yhteisöjen tuomioistuin on asiassa *Lancray vastaan Peters ja Sickert* antamassaan tuomiossa vahvistanut sen, että näiden takeiden olemassaololla on tarkoituksensa sekä toimivallan että tunnustamisen ja täytäntöönpanon tasolla. Yhteisöjen tuomioistuin korosti sitä, ettei Brysselin yleissopimuksella pyritä tyhjentävästi määrittelemään käsitettä "asianmukainen tiedoksianto", vaan tämän käsitteen soveltamisesta määrätään siinä lainsäädännössä, jota tuomion antavan tuomioistuimen on yhdessä asian kannalta merkityksellisten kansainvälisten sopimusten kanssa sovellettava, ja totesi seuraavaa:

12 — Tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevasta yleissopimuksesta laadittu kertomus (nk. Jenardin selvitys), s. 42.

13 — Asia 166/80, Klomps v. Michel, tuomio 16.6.1981 (Kok. 1981, s. 1593, 8 kohta).

14 — Edellä alaviitteessä 13 mainittu asia Klomps v. Michel, tuomion 15 kohta.

15 — Edellä alaviitteessä 12 mainittu Jenardin selvitys, s. 39.

"Vaikka Brysselin yleissopimuksen määräyksillä ei pyritä yhdenmukaistamaan jäsenvaltioissa voimassa olevia oikeudenkäyntiasiakirjojen erilaisia tiedoksiantojärjestelmiä, sen määräyksillä pyritään varmistamaan vastaajan oikeuksien tosiasiallinen suoja. Tästä syystä toimivalta sen määrittämisessä, onko haastehakemus asianmukaisesti tiedoksiannettu, annettiin sekä sen valtion tuomioistuimelle, jossa tuomio annetaan, että sen valtion tuomioistuimelle, jossa täytäntöönpanoa haetaan. Brysselin yleissopimuksessa ei määrätä, mitä lakia tähän kysymykseen on sovellettava. Koska haastehakemuksen tiedoksiantamista koskevat säännöt ovat osa sen valtion tuomioistuimessa vireillä olevaa oikeudenkäyntiä, jossa tuomio annetaan, kysymys tiedoksiannon asianmukaisuudesta voidaan ratkaista vain sen lain mukaan, jota tuon tuomioistuimen on yhdessä asian kannalta merkityksellisten kansainvälisten sopimusten kanssa sovellettava."¹⁶

29. Brysselin yleissopimukseen liitetyn pöytäkirjan IV artiklalla vahvistetaan periaate, jonka mukaan "asianmukaista tiedoksiantoa" koskeva kysymys on ratkaistava alkuperäisen tuomioistuimen lain mukaan, sillä siinä osittain täsmennetään hyväksyttävät lähettämistavat sellaisissa tapauksissa, joissa oikeudenkäynti- ja muut asiakirjat on annettava tiedoksi muussa sopimusvaltiossa oleville henkilöille. Tässä artiklassa määrätään kahdesta lähettämistavasta. Kuten edellä on todettu, ensiksi mainitussa asiakirjat on lähetettävä noudattaen sopimusvaltioiden välillä tehtyjä yleissopimuksia tai sopimuksia (IV artiklan 1 kappale). Toiseksi mainitussa nämä asiakirjat — jos se sopimusvaltio, jonka

alueella tiedoksianto on toimitettava, ei ole sitä julistuksella vastustanut — voi lähettää sen valtion virkamies, jossa asiakirjat on laadittu, suoraan sen sopimusvaltion virkamiehelle, jossa tiedoksiannon vastaanottaja on (IV artiklan 2 kappale). Sanoilla "voi [myös]" tehdään selväksi, että muita tapoja näiden kahden lähettämismahdollisuuden lisäksi ei ole.

30. Tämän vuoksi katson, että IV artiklan sisäinen rakenne ja tarkoitus vaarantuisivat, jos katsottaisiin, että tämä artikla ei ole tyhjentävä, eli jos sillä sallittaisiin muitakin, siinä mainitsemattomia tiedoksiantotapoja.¹⁷

31. Lisään vielä, että tämä ei tarkoita sitä, että Brysselin yleissopimukseen liitetyn pöytäkirjan IV artiklalla sallitaan vain sellaiset tiedoksiantotavat, joista nimenomaisesti mainitaan Brysselin yleissopimuksen sopimusvaltioiden välillä tehdyissä yleissopimuksissa tai sopimuksissa. Mielestäni on selvää, että tuolla artiklalla sallitaan mikä tahansa kyseisissä yleissopimuksissa tai sopimuksissa sallittu tiedoksiantotapa, vaikka tuon menettelyn mekanismia ei nimenomaisesti olisi-kaan niissä yksityiskohtaisesti määritetty.¹⁸ Tämä voi ulottua esimerkiksi Haagin yleissopimuksen 8–10 artiklassa sallittuihin "vaihtoehtoisin" tiedoksiantotapoihin.

17 — Ks. myös Philips v. Symes (2002 1 WLR 853), jossa Englannin tuomioistuin katsoi antamassaan tuomiossa, että tiedoksianto pitää suorittaa IV artiklassa määrättyillä tavoilla, jos kantaja antaa tiedon yhdessä sopimusvaltiossa vireillä olevasta oikeudenkäynnistä toisessa sopimusvaltiossa olevalle vastajalle.

18 — Ks. myös Thierry Noirhomme v. David Walklater (1992) 1 Lloyd's Rep., jossa Englannin tuomioistuin katsoi antamassaan tuomiossa, että IV artiklalla sallitaan kaikki sellaiset asiakirjojen tiedoksiantotavat ulkomaille, jotka mainitaan tiedoksiantamista koskevilla yleissopimuksissa, eikä ainoastaan niitä tapoja, jotka erityisesti mainitaan itse yleissopimuksissa.

16 — Asia C-305/88, Lancray v. Peters ja Sickert, tuomio 3.7.1990 (Kok. 1990, s. I-2725, 28 ja 29 kohta). Ks. myös asia 228/81, Pandy Plastic Products B. V. v. Pluspunkt Handelsgesellschaft mbH, tuomio 15.7.1982 (Kok. 1982, s. 2723, 13 kohta).

32. Oberlandesgerichtin tehtäviin kuuluu ratkaista, voidaanko yleissopimukseen liitetyn jompaakumpaa pöytäkirjan IV artiklassa määrättyä mahdollisuutta soveltaa nyt esillä olevassa asiassa. Yhteisöjen tuomioistuimen tehtäviin ei kuulu harkita, onko Ranskan *remise au parquet* -niminen tiedoksiantotapa Haagin yleissopimuksessa tai jossakin muussa sovellettavissa olevassa yleissopimuksessa asetettujen edellytysten mukainen. Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta tässä suhteessa on Brysselin yleissopimuksen tulkintaa koskevalla pöytäkirjalla nimenomaisesti rajoitettu itse tuon yleissopimuksen, siihen liitetyn pöytäkirjan ja yleissopimuksen tulkintaa koskevan pöytäkirjan tulkintaan.¹⁹

33. Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava siten, että Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohtaa ja siihen liitetyn pöytäkirjan IV artiklaa on tulkittava siten, että oikeudenkäynti- ja muut asiakirjat, jotka on laadittu sopimusvaltiossa ja jotka on annettava tiedoksi toisessa sopimusvaltiossa asuvalle vastaajalle, on lähetettävä joko 1) noudattaen sopimusvaltioiden välillä tehtyjä yleissopimuksia tai sopimuksia siten kuin yleissopimukseen liitetyn pöytäkirjan IV artiklan 1 kappaleessa määrätään tai 2) jos se sopimusvaltio, jonka alueella tiedoksianto on toimitettava, ei ole sitä julistuksella vastustanut, ne voi lähettää sen valtion virkamies, jossa asiakirjat on laadittu, suoraan sen sopimusvaltion virkamiehelle, jossa tiedoksiannon vastaanottaja on, siten kuin yleissopimukseen liitetyn pöytäkirjan IV artiklan 2 kappaleessa määrätään.

C Toinen ennakkoratkaisukysymys

34. Toisessa kysymyksessään Oberlandesgericht kysyy, onko silloin, jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, EY 12 artiklaa tulkittava siten, että Ranskan *remise au parquet* -säännön kaltainen sääntö on yhteisön oikeuden vastainen.

35. Kun ensimmäiseen kysymykseen antamani vastaus otetaan huomioon, tähän kysymykseen ei ole tarpeen vastata. Huomaan kuitenkin, että siviili- tai kauppaoikeudellisille asioille, joiden asianosaiset asuvat eri tuomiopiireissä, on ominaista se, että ne saattavat aiheuttaa kantajan ja vastaajan välisiä eturistiriitoja. Yleensä esimerkiksi kummallakin on intressi siihen, että oikeudenkäynti käydään hänen kotipaikkansa tuomioistuimessa. Brysselin yleissopimuksella käyttöön otetuille säännöille on luonteenomaista, että niillä pyritään näiden intressien keskinäiseen tasapainottamiseen. Tilanteissa, joissa asian kannalta merkityksellisessä yleissopimuksen määräyksessä tehdään selväksi sen laatijoiden haluama tasapaino — kuten nyt esillä olevassa asiassa — tämän määräyksen tarkoitusta ja yleissopimuksen sitä tavoitetta, joka koskee yhdenmukaisuuden ja oikeusvarmuuden edistämistä, heikennettäisiin, jos tätä määräystä jätettäisiin soveltamatta aina, kun tästä tasapainosta saattaa aiheutua kielteisiä seurauksia tietyn jutun jollekin asianosaiselle.²⁰

19 — Vuoden 1968 yleissopimuksen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskeva pöytäkirja (konsolidoitu versio), EYVL 1998, C 27, s. 28.

20 — Ks. esim. asia C-432/93, SISRO v. Ampersand Software BG tuomio 11.8.1995 (Kok. 1995, s. I-2269).

V Ratkaisuehdotus

36. Näin ollen ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Oberlandesgerichtin esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 2 kohtaa ja sen pöytäkirjan IV artiklaa on tulkittava siten, että oikeudenkäynti- ja muut asiakirjat, jotka on laadittu sopimusvaltiossa ja jotka on annettava tiedoksi toisessa sopimusvaltiossa asuvalle vastaajalle, on lähetettävä joko

- noudattaen sopimusvaltioiden välillä tehtyjä yleissopimuksia tai sopimuksia siten kuin yleissopimukseen liitetyn pöytäkirjan IV artiklan 1 kappaleessa määrätään tai
- jos se sopimusvaltio, jonka alueella tiedoksianto on toimitettava, ei ole sitä julistuksella vastustanut, ne voi lähettää sen valtion virkamies, jossa asiakirjat on laadittu, suoraan sen sopimusvaltion virkamiehelle, jossa tiedoksiannon vastaanottaja on, siten kuin yleissopimukseen liitetyn pöytäkirjan IV artiklan 2 kappaleessa määrätään.